

ПОЧВИ, РАСТИТЕЛНОСТ И ЖИВОТИНСКИ СВЯТ. ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНАТА СРЕДА В БЪЛГАРИЯ

22–23

Защитените територии – „светая светих“ на природата

Защитените територии са „зеленото сърце“ на нашата природа, чието тукпене е в унисон с полаганите грижи за тяхното опазване и съхраняване.

Защитените територии – „светая светих“ на природата – план на урока

1. опазване на природната среда в България - – **държавна политика за защита на растителните и животинските видове:**

- а) национален парк;
- б) природен парк;
- в) резерват.

2. Зелените оазиси на България – защитените територии

3. Чудните творения на природата - природни забележителности

1. В България съгласно Закона за защитените територии има 6 типа защитени територии – **национален парк, природен парк, резерват, поддържан резерват, защитена местност, природна забележителност.**

Те имат различен режим на разрешени дейности в тях и различен териториален обхват. Например националните паркове може да включват в територията си природен парк и резерват(и).

Създадена е мрежа от защитени територии, включваща 3 национални парка, 11 природни парка и много резервати, в които се опазва биологичното разнообразие.

1. Поставете на правилното място:

Природен парк

Национален парк

Резерват

– защитена територия, създадена с цел да осигури дългосрочна защита на естествените и изкуствени екосистеми, като едновременно с това може да има дейности от рода на туризъм, земеделие и промишленост, които да не замърсяват околната среда.

– защитена територия, в която се опазват растителни и животински видове, застрашени от изчезване.

– защитена територия, в която е съчетано опазването на природата с отдиха и туризма.

2. Зелените оазиси на България

Защитените територии в България са 1020. Те заемат 5,3% от площта на страната – един от най-добрите показатели в Европа. Към тях се отнасят 3 национални парка – „Централен Балкан“, „Пирин“ и „Рила“, 11 природни парка, около 60 резервата, множество защитени местности и 345 природни забележителности.

Национален парк "Централен Балкан"

Изгледайте видеото и отговорете на въпросите:

1. Кога е създаден Национален парк "Централен Балкан"? _____
2. Чия собственост е територията на НП "Централен Балкан"? _____
3. Колко строги природни резервата са обособени в Парка? _____
4. Кои три реки извират от север на Парка? _____
5. Кои три реки извират от юг на Парка? _____
6. Кой водопад в Парка е най-високо не само в България, но и на Балканите? _____
7. В парка се намира най-дълбоката пропадна пещера в България. Коя е тя? _____
8. Коя риба, застрашен вид в Европа, е обитател на студените планински води? _____
9. Каква е средната възраст на горите в Парка? _____
10. Кой дървесен вид е най-разпространен в горите на Парка? _____
11. Етикирайте растителните ендемитни видове:

РОДОПСКИ СИЛИВРЯК ПЕТНИСТ ЗМИЯРНИК ЗАЕШКИ КИСЕЛЕЦ ГЪЛЪБОВИ ОЧИЧКИ

12. Избройте едри бозайници, които обитават горите на Национален парк "Централен Балкан".

13. Кое животно е символ на Централен Балкан? . _____

14. Каква стопанска дейност, която е традиционен поминък в района, е разрешена в НП "Централен Балкан"? _____

15. Популацията на кой гризач в парка има световно значение за опазване на вида? _____

16. Какви спортове могат да се упражняват в НП "Централен Балкан"?

17. Какво туристическа инфраструктура е създадена в НП "Централен Балкан"?

18. От коя година НП "Централен Балкан" поддържа международен сертификат, известен като PAN Parks за добре запазена и управлявана европейска дива природа, отворена за устойчив туризъм? _____

19. В границите на Националния парк са обособени 9 резервата - „Боатин“, „Царичина“, „Козя стена“, „Стенето“, „Стара река“, „Джендема“, „Северен Джендем“, „Пеещи скали“ и „Соколна“.

Резерват „Боатин“

„Боатин“ е скрит в дъното на една от приказните долини, прорязали цялата северна част на Стара планина. Тук е тайнственото царство на бука - огромни дървета покриват голяма част от резерватната територия. Някои от тях са истински патриарси, на възраст от сто и седемдесет до двеста и двадесет години. Това е и един от най-обширните в Европа защитени букови масиви.

Резерват „Царичина“

„Царичина“ е третият по големина резерват в Национален парк „Централен Балкан“.

Името на запомнящото се огненочервено омайниче, което местните хора наричат „царичина“, чудесно приляга на този резерват. Който веднъж е преминал през вековната елова гора над Рибарица, на път за хижа „Вежен“, остава наистина омаян и съхранява тази гледка в спомените и сърцето си завинаги.

Резерват „Стенето“

„Стенето“ е всепризнатото птиче царство - броят на установените видове птици е по-голям отколкото във всички останали старопланински резервати. Освен неуморните кълвачи, совите и горските пойни птици, в „Стенето“ са оцелели и малкият и царският орел, соколът орко, врабчовата кукумявка, уралската улулица.

Резерват „Джендема“

Една трета от територията на резервата е заета от безлесна зона, оформена под вековното влияние на пашата или превзета от впечатляващи скални венци. Високопланинските ливади все още помнят звъна на многобройните каракачански стада, огласяли планината от ранна пролет до късна есен. Варовиковите скали, белеещи се на повърхността, са приютили невероятно разнообразие от растения.

Резерват „Северен Джендем“

В резервата Северен Джендем се намира и най-голямото находище на рядко срещаното растение рододендрон, боровинка и сибирска хвойна.

„Северен Джендем“ е резерватът с най-голяма надморска височина в Националния Парк „Централен Балкан“. Той е разположен по северните склонове на върховете Ботев и Русалка.

Резерват „Козя стена“

„Козя Стена“ е най-малкият резерват, включен в Националния парк „Централен Балкан“ в живописната Стара планина. Той обхваща северните склонове на върховете Боба и Коликон и скалния феномен Козя стена. Създаден е с цел опазване на ендемичния вид еделвайс и на вековните буково - елови гори.

Резерват „Пеещи скали“

Резерватът е наречен така, поради характерните скални образувания, които са разположени в източните части на Калоферската планина, които при силен вятър издават интересен звук. Растителният и животински свят в парка са изключително богати. Животните, които може да видите са кафява мечка, благороден елен, сърна, дива коза, скален орел, дива котка и др.

Резерват „Соколна“

На територията на резервата се намира най-голямото тисово насаждение в България. Горите са образувани основно от дъб, габър, мъждрян, явор. В резервата са съхранени много редки или застрашени от изчезване растения като старопланинска иглика, жълт планински крем, старопланински еделвайс. Смята се, че на територията се срещат над 500 растения, между които са и естествените находища на люляк и хвойна. Най-многобройните представители на животинския свят в резервата са птиците. В резервата могат да бъдат видени над 40 вида птици като от тях три са застрашени от изчезване. Срещат се скален орел, ловен сокол, сокол скитник, голям и малък ястреб, бухал и улулица.

20. Дирекция „НП Централен Балкан“ извършва дейности по управление и охрана и на два резервата в близост до границите на Парка:
резерват „Еленова гора“ и поддържан резерват „Чамджа“

Резерват "Еленова гора" представлява естествено буково насаждение на възраст 100-200 години, с преобладаваща възраст на дърветата 160-170г. Средната височина на буковата гора е около 30м, като се срещат и по-високи исполини. Сред вековните букаци могат да се видят поединично елови дървета, габър, явор и бряст.

Поддържан резерват "Чамджа" е създаден, за да опази рядко естествено находище от черен бор в Стара планина. Боровата гора в "Чамджа" е със средна възраст около 100 години и представлява европейски значим хабитат. "Чамджа" е подходящо място за извършване на научни и познавателни дейности.

